

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА ПОНАД УСЕ!

Видання Історичного клубу “Холодний Яр”

2022 рік
Серпень
Число 8 (438)

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Україна понад усе, українці – передусім!

Передплатний індекс 33545

ЗБРОЄЮ ЗАХИСТИТИ “СОНЦЕ ВОЛІ”

Роман Коваль

КОРОСТИШІВ У БОРІТБІ ЗА УНР

За тиждень перед початком широкомасштабної агресії Росії ми познайомилися з Максимом Коляденком. Сталося це під час дружньої вечері у Житомирі, на яку запросив Юрій Бірюченко – організатор презентації книжки “Житомирщина в боротьбі”.

Максим поділився планами перевидати “Самостійну Україну” Миколи Міхновського. Запитав він і про те, чи відомо мені щось про участь коростишівців у Визвольній боротьбі за УНР. Так і виникла ідея видати книжечку “Коростишів у боротьбі за УНР”.

Справа виявилася непростю, адже в містечку переважали мешканці єврейської національності, а серед них борців за УНР було небагато...

Ще у 2004 р. в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України я розшукав спогад учителя з Коростишева Євгенія Барцал про повітові вчительські курси в Радомислі влітку 1917 року.

“Багато вчителів й учительок – в українських убраннях, – з хвилюванням згадувала Євгенія. – У всіх веселі обличчя, всі говорять українською мовою. Навіть російське вчителі силкуються говорити українською мовою... Учительство з ентузіазмом бурними оплесками зустрічає своїх професорів на вступних лекціях. Ні одне слово професора на лекціях не пропадає марно. Всі з жадобою слухають українські виклади й уважно нотують у своїх записках... Тут одкриваються величезні скарби української національної культури, і не треба боятися начальства. Під час курсів

свою службу в лавах рідного війська. Але Роман Дашкевич ризикнув узяти дітей до своєї гарматної частини, хоч тут якраз потрібні були міцні чоловіки.

У казармі Дашкевич побачив семінаристів у жалюгідному стані. “Хлопці були змерзлі, погано одягнені, а морально пригнічені по смерті товариша та розчаровані своїми двома днями військової служби”, – згадував він.

Але після того, як юнаки прибули на станцію в Житомирі, де стояв ешелон батареї Січових стрільців, настрій у них покращився: вони відчували, що “такі потрібні”.

Дашкевич назвав коростишівців “ідейними хлопцями, які хотіли боронити Україну, хоча не знали ще, як це робити”. Невдовзі юнаки вже брали участь у наступі та збройних сутичках. Стрілецька наука велася у вагонах. Коростишівські семінаристи виявилися “здібними гармашами”.

І поручник 1-го куреня 7-ї (Львівської) бригади Галицької армії Петро Мигович залишив спомин, у якому високо оцінив патріотизм мешканців Коростишівщини. “Часто згадували [стрільці Галицької армії] тамошнє населення, його доброту та щирість”, – писав Петро Мигович із Калуша.

Ось його згадка про с. Теснівку під Коростишвом. Дві третини Теснівки спалили більшовики за повстання проти московської комуні навесні 1919 року. “Нарід тут дуже добрий та й доволі заможний... – зазначав Петро Мигович. – Тут селяни гостили наше військо та йшли йому на руку. Радувалося його приходом”.

Цінне свідчення!

Важливим розділом книги є “Неповний список коростишівців – учасників Визвольної боротьби”. 57 коротких біографій учасників боротьби за УНР! Про більшість із них у Коростишеві не знають. Ось один приклад:

МІНЕНКО Трифон Петрович (1.02.1898, с. Стрижівка Коростишівської міської ради Житомирської обл. – після 1953). Гармаш 1-ї батареї Січових стрільців, хорунжий особистого конвою і охорони Гетьмана України Павла Скоропадського (7.10.1918), старшина 1-го кінного полку Чорних запорожців Армії УНР, старшина Організації народної оборони “Карпатська Січ” (1939).

Та це ж легендарна людина! Січовий стрілець, чорний запорожець, борець за Карпатську Україну! Як жаль, що досі цей хоробрий коростишівський козак не вшанований на своїй батьківщині! Сподіваємось, що вулиці його славного імені з’являться не тільки у Стрижівці, а й у Коростишеві та Житомирі.

Поразка УНР у війні призвела до того, що росіяни терором змусили українців забути про своїх славних героїв, забути про українське національне життя у Коростишеві і Коростишівщині. І багато чого вже не відновиш. От хто розповість про деталі наради отаманів, яка відбулася 14 червня 1920 р. в Коростишеві? Знаємо, що участь у ній узяв легендарний отаман Ілько Струк. І все. Більше нічого.

Сподіваюся, що ця книжечка спонукає коростишівських краєзнавців глибше зануритися в українську історію свого міста, розшукати імена борців за Українську державу, іменами яких назвуть вулиці та площі рідного міста.

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”

“ПОЗАДУ НЕ БУДУ”

Незадовго до загибелі Віктор подзвонив. “Нарешті є зв’язок, – сказав, – можна трохи поговорити”. Як завжди, був веселий, жартував. Признався, що не знає взагалі, що відбувається зараз у країні, окрім своєї ділянки фронту. Після цієї розмови в моєму списку завдань з’явився запис: “Бус для Віті”.

Його поставили медиком взводу, і він уже роздумував над тим, що робитиме, якщо треба буде когось евакуювати...

А тепер тебе немає, і це неможливо прийняти.

Я завжди тебе пам’ятатиму усміхненим та позитивним, як тоді, коли ми зробили це селфі, перед твоїм від’їздом “на передок”.

Ти був хорошим другом і завжди цікавим співрозмовником. Завжди попереду, завжди з бажанням боритися за правду. З першого дня записався в тероборону. На днях ти мені написав: “Все нормально. Слухаю музику, хоча грають переважно баси, періодично мурчотуть слоники”. А на мое

прохання бути обережним сказав: “Позадку не буду і фігнюю страждати теж не буду”.

Я думаю, що це вся суть про тебе – ти ніколи не любив “страждати фігнюю”, для тебе завжди було головне бачити сенс та користь своєї участі. Навіть якщо ця участь передбачає багато напругів.

Україна втратила ще одного героя та чудову людину. З тих, які рухали нашу країну вперед. Спочивай з миром, друже! Міцні обійми!

Усіх, хто знали Віктора, прошу підтримати його сім’ю в цей скрутний час. Картка його дружини, Ірини Рубан, у Приватбанку: 5168742728379193

Денис ЦУЦАСВ

Від редактора “Незборимої нації”.

Віктор був моїм давнім приятелем, сином Василя Рубана, письменника, політв’язня, автора передмови до моєї книжки “Підстави націократії”, яка вийшла ще 1994 року. У ній Василь Рубан писав: “Зображення Тарасом Шевченком козацьких походів є прагненням поновити у національній свідомості думку, що без мілітарної, безпощадної до ворога сили конструкція національної свідомості є неповноцінною”. Це розумів і його син Віктор. Тому й пішов у козацький похід проти імперської Росії.

Віктор Рубан був доброю вдачею, жартівливий, доброзичливий. Не раз брав участь у вшануванні героїв Холодного Яру. Тепер він став поруч із ними. Вічна слава!

ВІЧНА СЛАВА!

На Закарпатті, у місті Тячеві й селі Руське Поле, вулиці Пушкіна перейменували на честь комбата “Карпатської Січі” Олега Куцина.

На світліні – Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний і Олег Куцин.

“ХАТЯТ ЛІ РУССКІЄ ВАЙНИ?”

Це перехоплення телефонної розмови зроблено навесні під Харковом, звідки російський окупант телефоном розмовляв зі своєю дружиною. Вона живе у прикордонному з Україною місті, куди насильно евакуюють українських громадян. Цю істоту жіночої статі обурило, що українські діти відмовилися у школі малювати символіку до святкування “Дня перемоги”, сказали, що

це не наше свято. “Я би їм наркотки вколола, – сказала вона, – смотрела би їм в очі і сказала би: «Сдыхайте, мучайтесь». Я би їм письки резала, звездки на спині вирізала, і вообще по уху би каждый день отрезала, по пальцу, чтобы им больно так было”, – сказала росіянка. Навіть її чоловіка шокували ці слова, і він не знав, що відповісти...

МОВА МАЄ ЗНАЧЕННЯ

Зі спогадів кубанського повстанця. “Вночі ми пробіралися через плавні. На вигук «стой, хто идет?» ми відразу стріляли. На вигук «куди пхається, собачі душі?» ми відповідали: «Сиди ото, підсвинок, і не гарчи, немов кучий на

ціпку!» І не стріляли. Ні вони в нас, ні ми в них...”

Про що це я?

Про те, що мова має значення.

Дмитро БЛИЙ, доктор історичних наук

ГЕТЬ ВІД МОСКВИ!

У нинішньому навчальному році зі шкільної літератури вилучать твори російських авторів. Відповідне рішення ухвалено робочою групою Міністерства освіти і науки.

Відтепер українські школярі не вивчатимуть творчість Олександра Пушкіна, Івана Крилова, Антона Чехова, Михайла Лермонтова, Михайла Булгакова, Льва Толстого, Івана Тургенева, Івана Буніна, Осипа Мандельштама, Віктора Некрасова, Олександра Блока, Федора Достоєвського, Олександра Грібо-

єдова. Також зі шкільної програми будуть виключені твори Булата Окуджави, Василя Бикова, Олександра Гріна, Костянтина Симонова, Марини Аромштам, Сергія Єсеніна, Михайла Шолохова, Бориса Пастернака, Володимира Маяковського, Анни Ахматової, Миколи Гумільова, Марини Цветаєвої, Іллі Ільфа та Євгена Петрова.

Історичне рішення! Нехай російських класиків замінять українські, європейські та американські! Радіємо!

Цитата дня

Назовні – рясина та хрестини,
Під ними – ратиці й хвости.

Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

“БАТЬКАМ СКАЖЕШ, ЩО БУВ ЧЕСНИЙ”

Я віддаю перевагу літературі, історії та мистецтву. Так навчили мене бабуся Одарка і батьки.

На відкритті виставки “Від Мамая до Болбочана”, яку організував Історичний клуб “Холодний Яр”, Роман Коваль подарував мені товстезну книгу “Батькам скажеш, що був чесний”. Я розгортав її час від часу і вибірково читав – коли був у Києві, бо весняно-літньо-осіннього періоду я завжди в селі. Доглядаю за садом-городом, а також працюю творчо у своїй майстерні: малюю, “тризу” камінь, різьблю з дерева. Взимку я в місті, тож вирішив прочитати цю книжку з початку і до кінця.

Читаю, а серце обливається кров’ю, гуде, б’ється до нестями в лабіринтах документальних свідчень тривалий час засекреченої історії українського народу. Тяжкий, жорстокий і жакливий шлях пройшли наші діди і прадіди, сини і дочки України, про яких ніхто не відав і не знав, допоки Роман Коваль не проломив бетонну стіну архівних скарбів захованої пам’яті про геноцид нашого народу, яку тримали під ретельним наглядом вороги України.

Ця пам’ять лежала мертво, і ніхто з наших письменників не брався її підійняти. Спілка письменників не має таких козаків, щоб відважилися стати на цей

нелегкий шлях, аби розкрити таємниці про звірства, знущання і приниження, вчинені над українським народом. Лише Василь Шкляр пішов слідом за Романом.

Роман Коваль видав понад 70 книг, у яких розкрив трагедію багатомільйонного народу. Документальні свідчення про тисячі забутих героїв, закатованих російською імперією і засекречені в архівах, припадали 100 років пилом і пліснявіли, розсипалися, гинули.

Нарешті імперія зла розвалилася і частково розкрили архіви, впустили свіже повітря в лабіринти закованого духу правди. Книги, написані Романом Ковалем на основі архівних досліджень, розвідок, а також розповідей рідних та близьких українських героїв, є величезним внеском у вивчення нашої трагічної історії.

Найкращі сини та дочки, які боролися за волю України, постають перед нами зі сторінок і оживають у нашій пам’яті. Роман Коваль повернув із небуття їхні прекрасні образи. Це цвіт української нації! Найосвіченіші представники усіх галузей культури і науки були знищені російським царатом і радянською репресивною владою.

Книги Романа Ковалю потрібно включити у програми вищих нав-

чальних закладів і шкіл України, щоб виховувати наше молоде покоління, бо ні в школах, ні у вишах майже не існує патріотичного виховання, і це велика шкода для держави.

Роман Коваль підіймає цілину нашої історії, засіває добрим зерном, і ми бачимо, як виростає і квітує нове покоління українців, які сьогодні борються і проливають кров за Україну. На жаль, велика і тяжка праця письменника-історика, відданого сина України досі належно не оцінена нашою державою.

Безцінний доробок Романа Ковалю заслуговує на найвище поцінування – Національну премію України імені Тараса Шевченка. Рівних Романові Ковалю в царині розкриття історичної правди сьогодні в Україні немає.

Його книги можна придбати тут: <http://otamania.in.ua>

Читайте, пізнавайте рідну історію!

Михайло ГОРЛОВИЙ, член Національної спілки письменників України, Національної спілки художників України та Історичного клубу “Холодний Яр”

На світліні – зліва направо Валерій Франчук, Роман Коваль і Михайло Горловий.

СЕРДЕЧНО ВІТАЄМО!

Відзначила 70-літній ювілей дослідниця української національної духовної культури, самобутності, народних звичаїв і традицій Галина Сергіївна Лозко. Завдяки її подвижницькій науковій, педагогічній, публіцистичній, перекладацькій, редакторській та упорядницькій праці було опубліковано сотні статей, видано десятки книг, наукових монографій, навчальних посібників з українського народознавства, етнофілософії, етнології, релігієзнавства, українознавства. Галина Лозко – членкиня Національної спілки письменників України, доктор філософських наук, професор, багаторічна редакторка журналу “Сварог”. Галина Лозко нагороджена “Почесною відзнакою” НСПУ, вона – авторка численних курсів лекцій, зокрема курсу “Етнодержавознавство”. Її книгу “Українське народознавство”, у якій розповідається про походження українців, їхню духовну

культуру, господарство, побут, родину тощо, перевидано 7 разів. Галина Лозко повернула із забуття і зробила доступною для України творчу й духову спадщину філософа й релігієзнавця Володимира Шаяна.

Невтомною працею пані Галина зробила свій особистий вагомий внесок у національне відродження українців, зміцнення національної самосвідомості, розвитку української самобутньої культури як запоруки збереження і розквіту українського духу.

Бажаємо пані Галині Лозко міцного козацького здоров’я, добра, нових творчих здобутків і заслуженого всенародного визнання!

Многая літа!

**Від імені Історичного клубу “Холодний Яр”
Роман КОВАЛЬ і Володимир БАРЦЬОСЬ**

ПОВЕРНЕННЯ В ПІЩАНИЙ БРІД

24 червня в Піщанобридському аграрному ліцеї урочисто відкрили дві меморіальні дошки – випускникові ліцею Іванові Прищепову, який упав у боротьбі з російськими окупантами 5 квітня цього року на Півдні України, та підпільникові Іванові Ляшенку, який загинув під час повстання холодноярських отаманів у Лук’янівській в’язниці в Києві 9 лютого 1923 року.

Століття минуло, а Україна продовжує складати на вітар визволення життя найкращих своїх синів.

Ініціатива вшанувати Івана Ляшенка належить Історичному клубові “Холодний Яр”, а саме Романові Ковалю, Анатолію Пирого та Юрієві Майбороді. Активно допомагали Володимир Якимчук та Григорій Бажан.

*На дошці написано:
Іван Якович ЛЯШЕНКО
(1893?, с. Піщаний Брід –
9.02.1923, Київ).*

*Підпільник мережі отамана
Чорного Ворона (Платона Чернен-
ка; 1922), агроном.
2 лютого 1923 р. засуджений
чекістами до розстрілу.
Загинув під час повстання в
Лук’янівській в’язниці.
Вічна слава!*

Понад рік влада зволікала з наданням дозволу на вшанування пам’яті Івана Ляшенка, але наполегливий козак Анатолій Пиріг переміг. Узав він участь і у відкритті меморіальної дошки. У промові згадав про ще одного земляка з Піщаного Броду – Чорного Ворона (Івана Чорногузька), героя книги Романа Ковалю “Чорний Ворон. П’ять біографій”.

Треба сказати, що на стіні ліцею раніше було встановлено дошку вчителю з Піщаного Броду Галині Кузьменко, дружині Нестора Махна.

Пам’ять про Визвольну боротьбу, яку вели наші прадіди, допоможе нам уникнути старих помилок.

Слава борцям за вільну Україну!

Максим СЕЛЮЗКІН

СПОЧАТКУ ПУШКІН, А ПОТІМ ТАНКИ

Росія зазвичай наступає двома ешелонами: у першому Пушкін і балет, у другому – танки...

Колись побутував жарт, мовляв, існують три речі, на яких розуміються геть усі: футбол, балет і кухарство. Тепер до цього переліку можна сміливо додати історію й топоніміку. Випадково прочитав розмисли “бізнесмена і громадського діяча” (як відрекомендувала його редакція) Гаріка Корогодського стосовно переліку пропозицій депутатів Київської міської ради щодо можливого знесення в столиці пам’ятників деяким діячам російської культури. “Булгаков – не Ленин, Пушкин – не Ленин”, – пише мовою держави-окупанта Гарік. І рекомендує депутатам прочитати книги тих, чий пам’ятник є в списку. А ще Гарік “погуливи” депутатів, які проект ініціювали. Цитую: “Прекрасные девушки, 32 и 28 лет. Вы еще много создадите. Нехорошо начинать со сноса памятников в городе, который стал вам родным, хоть вы родом и не из Киева”.

З Гаріком я ніколи не перетинався. Воно й зрозуміло: я український письменник, а Гарік – споживач російської літератури. Вирішив познайомитися ближче. “Погуливи” і я Гаріка. “Український та ізраїльський бізнесмен, блогер, меценат... з першого класу регулярно займався підробітками, наприклад перепродавав дефіцитні товари (спочатку жувальну гумку, а далі джинси й інше); трохи пізніше, з 10 років, почав грати в карти та нар-

ди на гроші. Навчався в Москві, а паралельно “спекулював театральними квитками, перепродавав ікру та каву фурами й машинами”... У 1994 році заробив перший мільйон, переживався від рекету в Ізраїлі. Повернувшись, заснував з партнерами “Альфа-Нафту” – представництво російської “Альфа-Групи”. Ну, а далі діяльність у Києві – фітнес-центр, торговельний центр “Глобус”, “Дрім Таун”...

Отакі у російських класиків оборонці. А тепер трохи про самих класиків. Власне, про імперський Пушкіна я не раз вже казав, тому не повторюватимусь...

Тепер про Булгакова. Цитую “Вечірній Київ” від 22 квітня: “Відповідне оточення, українофобські тенденції – усе це ми бачимо у його романі «Біла гвардія», п’єсі «Дні Турбіних» та оповіданнях, пов’язаних з романом «Біла гвардія», – пояснюють у музеї. – З того часу, як був написаний роман «Біла гвардія», пройшло 100 років, але саме імперське заперечення самого існування країни, її мови та культури призвело до сьогоднішньої війни з Росією...”

А щодо пам’ятників... Колишнім колоніям, які здобувають незалежність, властиво позбавитися символів колоніального минулого. Не можна залишати “руському міру” плацдармів для наступу в майбутньому.

**Сергій БОРЦЕВСЬКИЙ, письменник
Київ**

“БЕЗЦІННИЙ ДОРОБОК”

і про Міхновського як про адвоката, бо про суспільно-політичного діяча дізналася ще в Українському гуманітарному ліцеї КНУ ім. Тараса Шевченка, де “Самоствійна Україна” на уроках історії вивчалася не за підручником.

Вдячна авторам – Романові Ковалю та Юрієві Юзичу – за сумлінну творчу працю та безцінний доробок.

Діана НАЗАРЕНКО, адвокатеса

Читайте, передплачуйте, підтримайте!
<http://otamania.in.ua>

Це та книга, через яку в рашістів можна не пройти фільтрації...

Була щиро здивована за цю ґрунтовну та неосязну працю про Миколу Міхновського.

Правда, за ту вартість, як звичайно в нас буває, очікувала отримати маленьку тоненьку монографію (ми ж незнайомі, вибачайте), але майже 1000 сторінок, це здивувало! Ваш розмах і обсяг – це щось! Уже більше відомостей маю

У МЕРЕФІ – НОВІ ВУЛИЦІ НА ЧЕСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ГЕРОЇВ

3 червня ц. р. Історичний клуб “Холодний Яр” звернувся до міського голови м. Мерефи Харківської області Веніаміна Сітова з пропозицією увічнити в назвах вулиць і площ міста імена борців за Українську державу в добу УНР, які народилися в Мерефі чи були пов’язані з Мерефою. Пропозицію сформулював харківський краєзнавець Владислав Руденко. Ось вона у скороченому викладі: 1. Вулиця Маяковського – ім. Костя Щита. Довідка. Костянтин Мусійович ЩИТ (в емі-

грації ОРЛИК). Сотник старшинської сотні 2-ї Волинської дивізії Армії УНР. З 1922 р. вирушив в еміграцію разом з хором Олександра Кошиця, тенор цього колективу. У цьому ж році в Нью-Йорку хор виконав “Щедрик” Миколи Леонтовича, який став всесвітньо відомою піснею. Помер і похований у США. 2. Вулиця Пушкіна – ім. Федора Бульбенка. Довідка. Федір Павлович БУЛЬБЕНКО – просвітянин, організатор Вільного козацтва, економіст, політв’язень, історик

церкви; звання – хорунжий Армії УНР. Похований на Українському православному кладовищі в м. Бавнд-Бруці, шт. Нью-Джерсі. 3. Вулиця Матросова – ім. Валентина Сім’янцева. Довідка. Валентин Іванович СІМ’ЯНЦЕВ – кінної сотні Богданівського п. полку та 3-ї кінної сотні 1-го кінного Чорних запорожців полку Запорозької дивізії, нач. Пардубицького відділення Українського “Сокола” (ЧСР, 1930-ті рр.), інженер, скульптор, автор споминів, хорунжий Армії УНР.

Брав участь у боях за Мерефу. Лицар Залізного хреста – найвищої нагороди української армії. 4. Вулиця Чернишевського – вулиця КОЗАКІВ БОГДАНІВЦІВ. Довідка. Богданівцями називали козаків 1-го українського полку імені Богдана Хмельницького (згодом 4-й Запорозький полк Запорозького корпусу) Армії УНР. Наприкінці 1918 р. – на початку 1919 р. Богданівці обороняли станцію Мерефа проти переважних сил більшовиків, зазнавши великих втрат. 5. Вулиця Генерала Терентьєва –

Мереф’янської фортеці. Довідка. Поруч із цим топонімом була земляна фортеця XVII століття, у якій слобідські козаки обороняли місто і край від татарських нападів.

Міський голова Мерефи і міські депутати поставилися з розумінням до нашої пропозиції, тож на мапі Мефери з’являться нові, українські назви вулиць – на честь українських героїв.

Козакам слава!

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”

МИКОЛА СЦІБОРСЬКИЙ: ЗАХИСНИК УНР, ТВОРЕЦЬ УКРАЇНИ МАЙБУТНЬОГО

2004 року, працюючи з “подєбрэдським фондом” у ЦДАВО України, я знайшов особову справу Миколи Сцїборського, яку переді мною ще не гортав жодний дослідник. Досі найширшою його біографією була коротенька стаття-замітка (на півколонки) у т. 8 “Енциклопедії українознавства” (головний редактор проф. Володимир Кубійович). У ній – коротка біографія Миколи Сцїборського, фактично від 1920 року починаючи. Було зазначено, що він учасник Визвольних змагань, підполковник Армії УНР.

Особова справа Сцїборського як студента подєбрэдської академії виявилася чималою – 174 сторінки! На арк. 2 – прохання про прийняття до УГА в Подєбрєдах, а на наступному аркуші та його звороті – власноручний “Життєпис”.

Я був схвилюваний, адже на початку 1990-х років зростав на його “Націократії”. Моя книжечка “Підстави націократії” (1994) була написана під його впливом, я не раз цитував Сцїборського, тобто він формував мої думки, мій світогляд. І тут – власноручна його біографія! Цитую весь “Життєпис”: “Народився 28 березня 1897 р. в м. Житомирі на Волині від батька Ореста Михайловича Сцїборського, українця, та матері Евдокиї з дому Глінка, українки. Освіту одержав в 1 Житомирської гімназії, де закінчив 6 класів – в 1915 р. 3 початком Великої війни, залишивши гімназію, вступив в Російську армію однорічником 1 розряду. (...) Службу в Російській армії закінчив в ранзі Поручника на посаді командіра курія. Два рази поранений й отравлений газами, внаслідок чого визнаний інвалідом зі втратою 50 % працездатності. Кавалер орденів Святої Ганни 3 і 4 ст. ст., Святого Станіслава 3 ст., Юровський хрест 4 ст.

В Українську армію вступив 1 жовтня 1917 р. по власному бажанню, яко українець. Займав різні муштрові і військово-адміністративні посади. 21 листопаду 1920 р. в складі української армії інтернований на терені Польщі. Закінчив в 1924 р. річні Курси академії Генерального штабу Армії У.Н.Р. і прилучений до генштабу (...).

Із “Життєпису” довідуємося, що Сцїборський народився навесні – 28 березня і що він Орестович, а батьки його українці, – про це він написав з легким притиском, видно, хтось висловлював сумнів, що він українець, натякав, що він поляк. (...)

ОСТАННІЙ ДОПИС “ІСТОРИКА”

Війна – це здебільшого очікування. Очікування дає великий привілей, Очікувати не вистачало в мирному житті, – час на роздуми. Час подумати про минуле і помріяти про щасливе майбутнє після перемоги.

Останні два роки свого життя я провів максимально усвідомлено. Не було жодного дня за ці роки без “Поклику Яру” в моїй голові. Поступова і системна розбудова невеликої, але ідейної організації, що живиться натхненням з націоналістичної Біблії – роману “Холодний Яр”.

Чому вийшло? Бо Люди. Жоден ресурс не має значення без Людей. “Поклик Яру” – це Люди, які змогли переступити свої слабкості й обрати альтернативу. Я збирав цих Людей довго і наполегливо, виховував їх і водночас себе, щоб бути прикладом.

В особовій справі студента Української господарської академії Миколи Сцїборського я знайшов важливу для з’ясування цього питання довідку, яку публікую повністю: “Командір Окремої Кінної Дівізії, Червня 10 дня 1924 р., Ч. 460, Т. Каліш. Посвідчення. Цім свідчу, що ст. ад’ютант штабу дорученої мені дивізії сотник при генштабі Сцїборський Микола перебував на службі в українській армії з 1 жовтня 1917 р., за якийсь час виявив себе як бездоганий, національно-вихований старшина. Жодним карам не підпадав, під судом та слідством не був. Генштабу полковник (підпис). Хорунжий і ад’ютант (підпис)” (арк. 7). Отже, Микола Сцїборський – сотник Армії УНР! Зазначено і його останню посаду в українській армії: старший ад’ютант штабу Окремої кінної дивізії. (...)

Сотник Сцїборський і на еміграції творив українську силу. У Подєбрєдах 1925 року разом з товаришами, серед яких, звичайно, були і вояки, він створив Легію українських націоналістів, став її провідником – головою ЦК ЛУН (1925 – 1929). Членами ЛУН були такі визначні українці, як Євген Маланюк, Леонід Мосендз, Микола Вікул, Яків Моралевич та багато інших.

3 лютого 1929 р. на конгресі у Відні Легія українських націоналістів разом з іншими націоналістичними організаціями створила Організацію українських націоналістів. Сцїборського було обрано заступником голови – Євгена Ковальця.

Сцїборський виявив себе не лише як організатор, а і як ідеолог українського націоналізму. (...) У “Націократії” Сцїборський просто і дохідливо сформулював істину національного буття. “Усе те добре, що добре для блага, сили й розвитку моєї нації, – писав він, – усе те зле, що цю силу й розвиток послаблює, – це основна заповідь українського націоналізму”. Істина в останній інстанції!

Не дивно, що філософ Валентин Мороз назвав “Націократію” Сцїборського, “Націоналізм” Донцова і “Призначення України” Юрія Липи триединим символом, що сформував українське “вірую”. (...)

Звичайно, Микола Сцїборський, як й інші політичні емігранти, мріяв побувати в Україні, обняти рідних. Такий шанс дала йому Друга світова війна. Але зустріч із рідним Житомирим стала трагічною: 30 серпня його було вбито.

Після наради в обласній поліції він та його побратим сотник Омелян Сенік-“Трибівський”, ішли до свого помешкання. Постріли пролунали несподівано, приблизно о 19.30, на розі Гімназійної і Бердичівської. Нападник, що прилаштувався ззаду, спершу застрелив Сеніка. Микола різко обернувся і дістав кулі в обличчя та шию. Німецький солдат, що опинився поруч, застрелив нападника. У 1-й міській лікарні Микола був прооперований, але, не приходячи до тями, помер.

Поховали друзів, співзасновників ОУН, біля центрального входу до Свято-Преображенського собору. Після приходу московської влади могили було зрівняно із землею. Знайти її допомогла світлина інженера Дмитра Трояна (кубанця, випускника подєбрэдської академії), який сидить біля могили на своєрідній лавочці, “оббитій” навколо дерева. (...) Дерево з круглою лавочкою збереглося. У квітні 1991 р. добрі люди насипали біля неї горбик, встановили хрест. Але того ж дня хрест зламали. У серпні 1991 р. на цьому місці встановили пам’ятну дошку і хрест. Однак і цю дошку розбили. Володимир Лук’яненко з Коростеня виготовив нову меморіальну дошку. Її забетонували.

2005 року братську могилу Сцїборського та Сеніка включено до Реєстру шойно виявлених та новозбудованих пам’яток культурної спадщини – охоронний № 4051. Біля могили відбуваються вшанування – на день народження і загибелі Миколи Сцїборського та 23 травня – у День Героїв. 28 березня 2014 р. на могилах Сцїборського та Омеляна Сеніка відкрито оновлений пам’ятний знак.

19 лютого 2016 р. одну з вулиць Житомира названо на честь Миколи Сцїборського. Його вшанували званням “почесний громадянин міста Житомира”. 20 листопада 2017 р. на базі полку “Азов” відкрито школу хорунжих ім. Миколи Сцїборського. Одного разу я виступав перед її випускниками – розповідав про добу УНР та її збройні сили.

2018 рік Житомирська обласна рада проголосила Роком Миколи Сцїборського. 28 березня 2018 р. на державному рівні в Україні відзначено 120 років із дня народження Миколи Сцїборського. 31 жовтня 2018 р. на будівлі Головного управління статистики в Житомирській області (вул. Миколи Сцїборського, 6А) встановлено пам’ятну дошку Миколі Сцїборському (очевидно, що організатори вважають роком народження Сцїборського 1998 р., тобто рік, вказаний у його “Послужному списку”, а не той рік, який він сам не раз зазначав), – 1897-й.

14 вересня 2019 р. могили Сцїборського і Сеніка вклонився і я. Разом з мною були видавець Марко Мельник і письменник В’ячеслав Медвідь. Так закінчилася моя дорога до Сцїборського, яка почалася з читання його гарячої “Націократії”, палкої її популяризації в газеті “Незборима нація” в 1993 р. та в брошурі “Підстави націократії”, що побачила світ у 1994 році в Києві. Передмову до цієї книжечки в червоній як кров обкладинці написав письменник Василь Рубан, давши їй назву “Нові віхи в українському націоналізмі”. Головна думка Василя Рубана: “Без мілітарної, безпосадної до ворога сили конструкція національної свідомості є неповноцінною”. Впевнений, що під цією національною істиною підписався б і Микола Сцїборський. (...)

Оце і все, що я хотів повідати зацікавленому читачеві про маркантну постать українського національного руху 1917 – 1940-х років – сотника Армії УНР Миколу Сцїборського, заступника голови Проводу ОУН.

Подіємо розповідь зі скороченнями

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр”

в руки зброю. Це доводить, що почата мною справа стала нашою. Що це рух, який неможливо зупинити і який буде рости і живити себе новими Людьми.

Я мрію. Мрію, що в “Поклику Яру” будуть десятки людей, що пропорційно збільшуватимуть масштаб нашої роботи і запалювати вогонь Холодного Яру в людських серцях. Мрію, що цього року наша команда зросте новими Людьми, і буду щасливий бачити, як відповідальна молодь формує генерацію із зовсім іншим підходом до життя. І колись, крізь роки, буде приємно знати, що саме Ти стояв біля витоків цього нестримного руху, що набирає обертів.

Павло НАКОНЕЧНИЙ-“ДОБРОТВОРСЬКИЙ”-“ІСТОРИК” Черкаси

На світлині – Павло “Добротворський” і Юрій “Руф”, обоє 2022 року полягли за Україну.

ВОЛОДИМИР САВЧИН-“РОЙОВИЙ”-“БОЙКО”

(18.07.1989, с. ПІДБЕРЕЖЖЯ ДОЛИНСЬКОЇ ОТГ, ПРИКАРПАТТЯ – 1.05.2022, СМТ НОВОСЕЛІВКА ЛИМАНСЬКОЇ МТГ, ДОНЕЧЧИНА)

18 липня 2022 р. – день народження відважного й сміливого героя України Володимира Савчина. Сьогодні йому 33. Теплий липневий день приніс тебе в цей світ. Якраз досягають перші яблука. Може, тому улюбленим тортом є яблучний? Для нас, тих, хто тебе любить, цей день особливий та все ж святковий. Бо ти з’явився на цій землі. І ми мали шанс пізнати тебе і бути з тобою. Хоч не так довго, як хочеться...

Твоє народження змінило маму, тата та старшого брата. А сусідський хлопчик, ще з малих літ, став найкращим другом на все життя. Батьки ростили тебе справжнім патріотом. Тому часто повторював, що ти козак. Веселий, доброзичливий хлопчик. Після закінчення місцевої школи навчався спочатку в Прикарпатському лісгосподарському коледжі, а тоді у Львівському національному лісотехнічному університеті на економічній спеціальності.

З перших днів Революції гідності вступив у лави 4-ї козацької сотні м. Києва. Побратим розповідає, як Волода (можливо) зробив цей вибір: “Йому сподобалася вусято-чубатий образ козака Шаблі, який був на нашій барикаді”. Воля – це те, що завжди кипіло у твоїх жилах. І в березні 2014 р. склав присягу, вступивши в Українське козацтво. Спочатку, бувши ройовим, захищав Майдан від підозрілих та маргінальних осіб.

“Його енергійна вдача якісно трансформувала особистість. Завжди допитливий та завжди спритний як до роботи, так і до боротьби. На очах з найішого хлопця перетворився на діяльного чоловіка, швидко став 2-ю людиною в сотні, а згодом і сотником”, – так скаже побратим. Це було вже після Майдану, коли сотня перебралася на Труханівський острів. Там Волода багато докладав зусиль для заснування “Труханівської Січі”, де почалися патріотично-просвітницькі навчання для дітей та молоді. З вірою в краще майбутнє для країни допомагав загартовувати дух юних українців, не соромлячись і від них учитись.

“Від дітей можна навчитись більше, ніж від деяких дорослих”, – скаже Володимир в одному з інтерв’ю. Це була досить важка праця в польових умовах і далеко не завжди вдячна, та діти горнулися до нього і все вдавалося.

Згодом прийшов час організувати ще одну громадську організацію. Ще одну Січ, уже на рідних теренах. І на початку 2015 р. разом з вірними друзями заснували МГО “Сонячна Січ”, що взялася за національно-патріотичне виховання дітей та молоді. Спортивно-військові вишколи, патріотичні фільми, література, змагання, туристичні мандрівки та відвідування місць пам’яті героїв України, які боролися за нашу свободу, – все це входить у коло інтересів осередка однодумців. Також не забувають і про екологію та вчать берегти природу.

З 2017 р. – ще активніша участь у політичній діяльності громади. Зокрема, протягом кількох років Володимир працював у Долинській міській раді. А також до повномасштабного вторгнення, навіть попри подорожі світом, встигав попрацювати радником у Молодіжній раді.

Надзвичайно любив мандрувати. Подорожі Україною та світом були для нього натхненням для нових звершень. Умів радіти всьому та надихав інших учитися робити так само. Завжди радо йшов на допомогу тим, хто цього потребував. Ділом, словом чи організацією благодійних акцій. Часто прості знайомства переростали у дружбу з ним.

Давно активно займався спортом. Вивчав та зберігав традиції, культуру, історію. Захоплювався грою та співом бандуристів

і кобзарів. А сам всюди із собою носив дрімбу та при нагоді тішив звучанням. Називав це музикою гір. І завжди пишався тим, що він бойко.

За звитягою та мужністю була комірча в душі, де плекалися чудові вірші. Сильні, мудрі. Які змушують задуматися над надзвичайно важливим. Над тим, як проживаємо життя. Вважав себе патріотом, а от про націоналізм говорив так, ніби соромився, що недостатньо для того робить. Тому казав: “Я лише вчусь бути націоналістом”. Проглядаючи геополітичну ситуацію, ще за рік до повномасштабного вторгнення відчував “нагрівання суспільства”. А вже на початку лютого 2022 р., повернувшись із чергової мандрівки, почав активніше готуватися до ймовірної повномасштабної війни. Спочатку пройшов курси домедичної допомоги, далі – військкомат, військовий вишкіл, і це все ще до 19 лютого. А в перші дні волонтерів, допомагав товаришам знайти прихисток їхнім рідним, твердо вирішив їхати до Києва. Запевнивши свою стареньку бабусю, що їде на роботу, а батьків та кохану – що волонтерити... Вступивши до лав добровольчого полку ССО “Азов Київ”, з позивним “Бойко” вирушив захищати нас від ворога на Схід країни. Зразу до лав найвідважніших.

Ні в мирному, ні у воєнному житті не переймався фізичним боєм. Тому завжди підбадьорював інших, випромінюючи свій невгамований позитив. Коли почали приходити звістки про загибель друзів, його душа розривалася від болю й люті. Втрату друга дитинства переживав найважче. Присвячував йому вірші. А останній – ніби писав про себе. У вірші вчить бачити душу в людині, яка живе повільно.

Під час виконання бойового завдання дістав осколкове поранення просто в серце. Загинув на полі бою 1 травня 2022 року.

Ми не зуміли вберегти тебе молитвами... Це непоправна втрата не лише для найближчих, а й для всієї країни.

Ти любив життя зі всіма його викликами, насолоджувався ним, цінував свободу і тримав у серці віру у вільну українську націю. Дякую, що довірив свої найпотаємніші мрії. Виконувати їх, на твою честь, надзвичайно важко. Бо ми – не ти... Але вони мають жити. Як твоє продовження на цій землі. Хоч так хотів багато діток... Хвилювався, щоб це не завдавало мені болю. Морального і фізичного. Та залишилось усе в мрії...

“Нація понад усе!” – з цим гаслом жив, ходив у гори. Так написано на його футболці.

Твоє світло відчувається. Так залишилось назавжди. І твою славу й відвагу нести будуть тисячі, а може, й сотні тисяч сердець. Ті юнаки і юнки, діти, що знали тебе особисто, – то найбільша твоя надія на світле майбутнє для держави. І ті дорослі, підлітки чи діти, що зараз запалюють твоїми звичаями. Тим, чим і як ти творив і твориш себе й країну. Це і є світлом продовження тебе. Бо ти є. І так буде вічно.

#бойко_вічноживий

Тетяна САВЧИН місто Зборів, Тернопільщина

Історичний клуб “Холодний Яр” готує книгу спогадів про кобзаря Тараса Силенка. Вже відгукнулися 100 Тарасових друзів і приятелів.

Про Тараса написали журналісти Емма Бабчук, Наталка Фіщич, краєзнавці Тарас Беднарчик, Марина Гогуля, Петро Гогуля, Лариса Громадська, етнолог Анатолій Богород, кобзарі Назар Божинський, Олександр Гончаренко, Василь Жованик, Михайло Коваль, Юрко Кочержинський, Василь Лютий, Микола Товкайло, Олександр Тріус, Ярослав Черногуз, Тарас Компаніченко, бандуристка Наталя Кіх (Перемисьль), бандурист японець Чарлі Сакума, лірники Михайло Хай і Михайло Гречкин, письменник Василь Шкляр, лідер гурту “Тінь Сонця” Сергій Василюк, Тарасів учитель Григорій Верета, співаки Володимир Гонський і Світлана Мирвода, музезознавці Петро Гончар, Ігор Пошивайло, Тетяна Пошивайло, скульптори Дмитро Бур’ян, Михайло Горловий та Микола Крижанівський, вояки ЗСУ Володимир Грищаченко, Олександр Крамар, Володимир Савчин-“Ройовий” (загинув 1 травня 2022 р. на війні), режисери Іван Канівець та Дем’ян Колодій, науковці Галина Лозко і Євген Луняк, поетки Олеся Сінчук, Тетяна Лемешко і Мальва Кржанівська, козак Олександр Стець (Перемисьль), Петро і Ніла Деряжні з Австралії, голова партії “Народовладдя” Юрій Левченко та інші.

Написали спомини й упорядники книги – Роман Коваль, Святослав Силенко, Леся Козенко та Євген Букет. Чекаємо і на спогади й інших Тарасових друзів і приятелів. Просимо виявляти ініціативу, особливо братів з кобзарського цеху, в Україні та за її кордонами сущих.

У книжці, окрім спогадів, опублікуємо вірші про Тараса Силенка. У нас уже є поезії, присвячені Тара-

сові, таких авторів: Василя Ковтуна (2), Марії Костенко, Олеси Сінчук (2), сл. пам. Ольги Страшенко, Олеси Чайки, Ярослава Черногуза та Володимира Яремчука.

Також плануємо оприлюднити малюнки на картини, на яких зображено Тараса Силенка, отже, просимо надсилати свої твори (з відповідними підписами).

Після встановлення пам’ятника Тарасові Силенку (станом на 8 липня) надійшли кошти: Сергій Тимошенко – 200 грн, невідомий добродій – 300 грн, Іван Лисий, Луція Забава, Тетяна Лемешко – по 500 грн, Марія Середа (передав Святослав Силенко) – 597 грн, Володимир Гонський – 2000 грн; Louisa Murzyn та її подруга Zhanett (передав Святослав Силенко) – 4388 грн. Від 9 липня до 20 липня надіслали пожертви два неназвані жертводавці –

по 100 грн, Леонід Ключніков та Р. В. Сотникова – по 200 грн, невідомий жертводавець – 298,5 грн, Володимир Грищаченко і Максим Селюзкін по 500 грн, Михайло Коваль – 800 грн. Усього разом з коштами, які залишилися від побудови пам’ятника Тарасові Силенку, на книгу про нього зібрано: 56252,97 грн.

Друзі, хто хоче, щоб книжка побачила світ, допоможіть своїм внеском. Реквізити рахунку у ПриватБанку: 4731 2196 4692 0573, Оксана Герасимюк, секретарка проекту. Тарасові Силенку слава!

Роман КОВАЛЬ, Історичний клуб “Холодний Яр” 20 липня 2022 р.

На світліні – Тарас Силенко у Холодному Яру, 29 квітня 2017 р. Світлина Григорія Юрика.

“БАСТИЛІЯ РОСІЙСЬКА ВПАЛА!”

7 липня в Переяславі нарешті демонтували п’ятитонний бронзовий пам’ятник до 300-ліття “возз’єднання” України з Росією. Історична подія!

Переяславці так довго зволікали, що вже й не вірилося, що це колись станеться. А так сталося! Радість прийшла в наш дім: монумент “на славу” “вічного” рабства України нарешті повалено! “Бастилія російська впала!”

Вітаємо товариство щире і криве! Та все ж тривожить думка, що пам’ятник десь будуть дбайливо зберігати, мовляв, мистецька пам’ятка. Навіщо нам пам’ять про наше рабство?

Моя думка: пам’ятник необхідно переплавити на потреби ЗСУ! Все ж 5 тонн бронзи. А головне, хочеться, щоб переяславці, земляки моєї мамі,

остаточно розірвали московські духовні кайдани!

Р. К.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ЗБРОЯ ДЛЯ ЗСУ

Михайло Стрижка, маючи 17 років, у 2014 р. пішов захищати Україну зі зброєю в руках. Був поранений... 24 лютого 2022 р. він знову вирушив у похід.

Зараз із товаришами намагається відвоювати в москалів Південь України.

А у вільну хвилину читає книги Історичного клубу “Холодний Яр” про війну, яка була 100 років тому. Читає і просвіщає товаришів. Щоб вони підсилилися духовною енергією предків – козаків Армії УНР – і перемогли Росію!

ПРИЙШОВ ЧАС

Член Револьюційної української партії Павло Крат на початку 1900-х писав: “Той гнилий дух, яким відзначилася почала московська література при кінці минулого століття (XIX ст. – *Ред.*), мене відрізав від неї, і я дякую Богові, що мало що з московського письменства читав”.

Розумію його на всі 100 відсотків! Я вже не перший рік пропагую ідею тотального ігнорування російської літератури – і “високої”, і низь-

кої. Адже, читаючи Льва Толстого, ми в цей час відкладаємо убік твори Лесі Українки. Переглядаючи Лермонтова, ми в цю мить відмовляємо собі в щасті пізнати творчість Олени Теліги. Гортаючи томики імперського поета Пушкіна, ми залишаємо на потім геніального поета-бранця Василя Стуса. Цей ряд безкінечний... Отож розриваймо павутиння змосковщення і горнімося до свого!

Роман КОВАЛЬ
Дж.: “Крізь павутиння змосковщення” (Київ, 2013).

ЛУКАШЕНКА – НА ПАЛЮ!

Білоруський батальйон Кастуся Каліновського переріс у полк. Ось заява полку: “Прымаючы пад увагу маштаб задач, якія стаяць перад беларускімі ваярамі, мы пераходзім да наступнага этапу разбудовы нацыянальнай вайскавай адзінкі. Абвешчаецца стварэнне беларускага полка імя К. Каліноўскага, у склад якога

будуць уваходзіць батальён «Літвін» і батальён «Волат». Перамога будзе за намі. Жыве Беларусь! Слава Україні!”

Віriamo, що за час цієї війни полк Кастуся Каліновського переросте у бригаду і стане основою національної білоруської армії, яка звільнить свою Батьківщину. Лукашенко – на палю!

“ЩИРА ЛЮДИНА З ВІДКРИТИМ І ДОБРИМ СЕРЦЕМ”

Наше знайомство з Тарасом пам’ятаю як сьогодні. Це трапилося на вшануваннях героїв Холодного Яру у 2015 році. Після урочистих заходів у с. Мельниках ми з дівчатами вирушили автомобілем до Мотриного монастиря і на піддорозі побачили кобзаря, який повільною ходом, з бандурою на плечі, йшов собі обабіч дороги. Зупинилися, запропонували йому під’їхати з нами, він люб’язно погодився. Коли розговорились із Тарасом, виникла ідея погуляти на території монастиря, де він провів нам чудову фотосесію на фоні квітучих дерев та тюльпанів. Тепер маю приємні спогади та прекрасні світлинки.

Надалі наше спілкування стало доволі тісним і дружнім. Часто зустрічалися на конференціях, презентаціях, фестивалях, про кілька з них розповім далі.

Після демонтажу орденів Леніна на площі Перемоги в Києві багато людей у своїх коментарях указують й на інші на об’єкти советської “спадщини”, які треба демонтувати. Кількість їх вражає. Перша думка: як київська влада може з цим миритися?

Мій товариш прислав світлинки кількох меморіальних плит з цитатами Леніна про необхідність забирати хліб в Україні. Встановлено їх на території Музею Голодомору. Пропозиції Леніна антиукраїнські, антиселянські, людиноневисніцькі. Видно, хтось хотів підкреслити, що

Якось однієї п’ятниці, ближче до вечора, телефонує мені Тарас із пропозицією за годину зібратися і вирушити автобусом на фестиваль – було кілька вільних місць, от він згадав про мене. Я, звісно, трішки розгубилась, адже часу зібратися було обмаль. Але бажання побачити щось нове перемогло. Зустрілися ми на Подолі, біля пам’ятника Григорію Сковороді. Тарас мені розповів, що фестиваль має назву “ТуСтань” і обов’язкова вимога – мати автентичне вбрання, яке він мені заздалегідь підготував та одразу передав. Це було дуже приємно. Він був знавцем у цій справі та сам частенько обирав для себе вишукану українську сорочку в поєднанні зі штанами стародавнього крою. Фестиваль був чудовий – з танцями, співами, лицарськими змаганнями та реконструкцією бою. І все це відбувалося в мальовничому куточку Львівщини.

Інший цікавий випадок стався в Холодному Яру на фестивалі “Нескорена нація”, де наприкінці першого дня святкувань, після гутірок, виставок, танців та головного концерту, десь опівночі, рухаючись із друзями і Тарасом до наметового містечка, почули звук сопілки, який лунав біля ставу. Звісно, пройти повз не змогли. Підійшли, познайомилися – виявилось, чоловік був з Хотина. Тарас дістав бандуру. Разом почали грати і співати. У ту ніч музика лунала до самого сходу сонця.

Ще цікаві спогади про поїздку до Тетерівського коша, де були прогулянка лісом, збирання чебрецю на чай, купання в кар’єрі, катання на конику, відпочинок на сіні й багато

спілкування з Тарасом, багато співу та музики.

Одного літа Тарас подорожував з нами на всі фестивалі. Тоді відвідали разом Ізмаїл, Конотоп, Моринці, Олевськ, Товмач, Корсунь-Шевченківський, Холодний Яр. Спекотне видалось літо на цікаві події. Це були миті радості, щастя, усмішок, танців, співу та відкриття нових і захопливих місць. Із того часу наші друзі часто жартували, що Тарас був нашою з Любою Криворот третьою подружкою. Якщо складалася ситуація, що ми були не разом, одразу виникало запитання: “Чому ви без Тараса?”

Одного разу поверталися з Холодного Яру. Під’їжджаючи до Сміли, звернули увагу на квітуче поле соняхів, які так манили своїм незрівняним ароматом, тоді Тарас запропонував зупинитися і нарвати квітів. За пів години кожен віз додому великий оберемок квітів, які всю дорогу радували своїм кольором яскравого сонечка і п’янкими пахощами.

Спільні подорожі дали мені змогу пізнати глибину та багатство душевної краси Тараса Силенка, його любов до України та відданість національній справі.

Багато можна писати про ці чудові роки нашої дружби, за які я дуже вдячна Тарасові. Це була світла, життєрадісна, щира людина з відкритим і добрим серцем. Він любив життя, завжди радів цьому світу і людям навколо.

Тарас назавше в моєму серці!!!

Оксана ГЕРАСИМЮК
Київ, 10 липня 2022 р.

ЦИТАТИ ГІТЛЕРА ТЕЖ НА МАРМУР?

Ленін вороже ставився до України і фактично обґрунтував необхідність Голодомору в Україні. Але ж є й антилюдські цитати Сталіна і Гітлера. Їх же в Україні не карбують на меморіальних плитах.

На моє переконання, оце фіксування антиукраїнських ленінських поглядів на мармурі варто замінити на плити з цитатами українських класиків, де буде наш погляд на імперську Росію, яка й сьогодні коїть злочини на нашій землі.

Максим СЕЛЮЗКІН

“Микола Міхновський: спогади, свідчення, документи” Романа Ковалю і Юрія Юзича – 300 грн.

“Полковник Болбочан” – 200 грн.

“Батькам скажеш, що був чесний” Романа Ковалю – 230 грн.

“Жінки у Визвольній війні: історії, біографії, спогади. 1917 – 1930” Романа Ковалю – 250 грн.

“Житомирщина в боротьбі” Романа Ковалю – 225 грн.

“Яків Орел-Гальчевський: боротьба і філософія боротьби” Романа Ковалю – 60 грн.

“Здолати Росію” Р. Ковалю – 190 грн.

“Сумщина в боротьбі” Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича – 225 грн.

“Подєбрэдський полк” Армії УНР Р. Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 2) – 100 грн.

“Подєбрэдський полк” Армії УНР Романа Ковалю, Віктора Моренця та Юрія Юзича (т. 3) – 200 грн.

“Крізь павутиння змосковщення” – 100 грн.

“Історія України-Русі” Миколи Аркаса – 100 грн.

“Тиха війна Рената Польового” Романа Ковалю – 200 грн.

“Михайло Гаврилко: і стеком, і шаблею” Романа Ковалю – 350 грн.

ЧЕРЕЗ “НОВУ ПОШТУ” І “УКРПОШТУ” МОЖНА ПРИДБАТИ

Видання Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через “Нову пошту” і “Укрпошту”, переказавши кошти на картку ФОП Р. М. Ковалю у Приватбанку 5169 3305 1039 3322, а у випадку пожегерт – на картку Р. М. Ковалю у Приватбанку 5168 7554 4667 0339.

Переславши гроші, просимо через електронну пошту kovalroman1@gmail.com або вайбер +38066-211-41-85 замовити книжки, вказавши куди і кому надсилати книжки.

Номери телефонів для довідок: 067-726-30-36, 066-211-41-85, 044-242-47-38.

Ось ціни без вартості пересилки:

[HTTP://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/](http://NEZBORYMA-NACIYA.ORG.UA/)

“Незборима нація” – газета для тих, хто хоче знати історію боротьби за свободу України

Сердечно дякуємо за підтримку газети “Незборима нація”!

Костянтин Козак НОВАЛЕНКО (Київ) – 150 грн.

Наталія ПЕДИНА (Вороновиця) – 200 грн.

Ігор СМЕТАНСЬКИЙ (Калуш) – 300 грн.

Степан ПЕТРАШ (Калуш) – 500 грн.

Віктор ДРУЗЬ (с. Зорине, Сумщина) – 740 грн.

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

Її редактор Р. Коваль – дослідник Визвольної боротьби українців за свою державу ХХ ст. Ця газета – про долі УСС, вояків Галицької армії, Армії УНР, повстанських отаманів та їхніх козаків, Карпатську Січ, ОУН, УПА, вояків АТО, а також про кобзарів, письменників, нові книжки про Визвольну боротьбу.

Наш індекс – 33545.

Індекс 87415 – для передплатників Донецької та Луганської областей.

КНИЖКОВА КРАМНИЦЯ “ОТАМАНІЯ”

Книги Історичного клубу “Холодний Яр” можна придбати через крамницю “Отаманія”.
Ось тут: <http://otamania.in.ua>

Редактор Роман Коваль

Верстка Анна Воловник Коректор Надійка Овчарук

Інформаційне забезпечення **Микола Владзімірський, Владислав Карпенко, Люба Криворот**

Технічний директор **Максим Селюзкін**

Адреса для листування 03049, Київ, вул. генерала Геннадія Воробйова (Курська), буд. 202, пом. 14.
Тел./факс: 242-47-38
kovalroman1@gmail.com
ФБ: Roman Koval
Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.

Видання зареєстровано 28.12.1993 р. у Державному комітеті України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження.

Серія КБ №325.
Наклад 1000 примірників. Видруковано 25.07.2022 р. ТОВ “Прес Корпорейшн Лімітед”
Номер замовлення 2210308

Засновник Роман Миколайович Коваль